

тощо; розраховуватись за допомогою віртуальних активів в Україні буде неможливо. Однак, можна обмінювати їх шляхом бартеру на інші блага, гроші та валютні цінності. Право власності на віртуальний актив набувається з факту його створення, укладення та виконання правочину відносно нього, норм закону або рішення суду і засвідчується володінням ключа такого віртуального активу.

Для теоретичного осмислення феномену і вироблення вітчизняних підходів до врегулювання відносин, пов'язаних із криптовалютами доцільним є аналіз закордонного досвіду регулювання зазначених відносин.

Аналіз міжнародного законодавства щодо правового регулювання створення, обігу, статусу криптовалют показує, що більшість країн прирівнює криптовалюту до законних засобів платежу.

Використання криптовалют в якості платіжного засобу за реальні послуги і товари спонукало Міністерство фінансів ФРН визнати її засобом розрахунку, таким чином, bitcoin стали різновидом грошей. Міністерство фінансів США зробило заяву про необхідність введення звітності систем, що реалізують обмін bitcoin на долари або навпаки. У грудні 2012 р. обмінник електронної валюти Bitcoin-Central.net отримав ліцензію на банківську діяльність у Франції. в липні 2020 р. Головний суддя окружного суду округу Колумбія Беріл Хауелл заявила, що біткойн є формою грошей і підпадає під дію законодавства про відмивання грошових коштів.

Підсумовуючи можна стверджувати, що Україна впевнено розвивається в напрямку легалізації криптовалют, і підготовлені законопроекти щодо криптовалют мають визначити правовий статус криптовалют. Однак, слід зазначити, що Україна в контексті європейської інтеграції має зобов'язання врахувати міжнародні тенденції до визначення статусу криптовалют; враховуючи специфіку обігу криптовалют, залишається відкритим питання ідентифікації учасників ринку, вимоги надання дозвільних документів для здійснення господарської діяльності, пов'язаної з обігом криптовалют, а також питання оподаткування криптовалют.

УДК 342.9; 342.6; 342.5

АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА ПРИЗНАЧЕННЯ ДЕЯКИХ ГОЛІВ ЦОВВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМ СТАТУСОМ

А. Є. Краковська

На сьогодні існує багато адміністративних процедур. Однією з них є адміністративна процедура призначення на посаду очільників центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ), зокрема голів ЦОВВ зі спеціальним статусом, яка закріплена чинним законодавством України. Однак, станом на сьогодні деякі з них не відповідають Конституції України, існують колізії, а відповідні закони України так і не були приведені у відповідність до Основного закону України. У науковій літературі після прийняття змін до Конституції України це питання залишається малодослідженим, а також не вирішеним на практиці.

Викладене вказує на актуальність теми дослідження, яке має на меті узагальнення положень щодо процедури призначення деяких голів ЦОВВ зі спеціальним статусом та розроблення пропозицій щодо її удосконалення на відповідність Конституції України.

Відповідно до частини першої статті 24 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом є Антимонопольний комітет України (далі – АКУ), Фонд державного майна України (далі

ФДМУ), Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Державний комітет телебачення і радіомовлення України¹.

Звернемо увагу на адміністративну процедуру призначення Голови Антимонопольного комітету України та Фонду державного майна України на посади, яка закріплена в законодавчих актах.

Відповідно до пункту 12 статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України відноситься призначення за поданням Прем'єр-міністра України деяких очільників, зокрема Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України². Згідно з пунктом третім частини першої статті 42 Закону України «Про Кабінет міністрів України» Прем'єр-міністр України вносить на розгляд Верховної Ради України подання про призначення Голови Антимонопольного комітету України та Голови Фонду державного майна України³. А відповідно до частини другої статті 24 загального Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» Голова Антимонопольного комітету України, Голова Фонду державного майна України призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України Верховною Радою України.

Відповідно до частини першої статті 9 спеціального Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Голова Антимонопольного комітету України призначається на посаду Президентом України за згодою Верховної Ради України⁴. За аналогічною процедурою, яка передбачена статтею 7 Закону України «Про Фонд державного майна України», Голова Фонду державного майна України за згодою Верховної Ради України призначається на посаду Президентом України⁵. Однак згідно з чинною редакцією Конституції України такого повноваження у Президента немає і дану колізію слід усунути.

В останні роки на практиці щодо призначення Голови АКУ та ФДМУ склалася наступна практика. Так, на сьогодні, Головою Антимонопольного комітету України призначено Піщанську Ольгу Станіславівну⁶. Дане призначення відбулось не в межах процедури, яка передбачена спеціальним законом про АКУ, а в межах закону про центральні органи виконавчої влади та Конституції України – очільника АКУ було призначено Постановою Верховної ради України⁷.

Що ж стосується Голови ФДМУ, то ним є Сенніченко Дмитро Володимирович, який призначений на посаду Верховною радою України, що підтверджується Постановою ВР України⁸, яка прийнята в межах процедури, передбаченою і Конституцією України і Законом України «Про центральні органи виконавчої влади».

Узагальнюючи, слід зазначити, що існує дві абсолютно протилежні адміністративні процедури призначення на посаду Голови АКУ та ФДМУ: перша – передбачена Конституцією України, законами України «Про Кабінет міністрів України» та «Про центральні органи виконавчої влади», відповідно до цієї процедури Голова АКУ та Голова ФДМУ призначаються

¹ Про центральні органи виконавчої влади: Закон України № 3166-VI від 17.03.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

² Конституція України: Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

³ Про Кабінет міністрів України: Закон України № 794-VII від 27.02.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18?find=1&text=%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BD#w1_2

⁴ Про Антимонопольний комітет України: Закон України від URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12?find=1&text=%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F#w1_1

⁵ Про Фонд державного майна України: Закон України № 4107-VI від 09.12.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4107-17#Text>

⁶ Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: <https://amcu.gov.ua/persons/olga-pishchanska>

⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/801-20#Text>

⁸ Про призначення Сенніченка Д. В. на посаду Голови Фонду державного майна України: Постанова Верховної Ради України № 118-IX від 19.09.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-IX#Text>

на посаду Верховною радою України за поданням Прем'єр-міністра України; друга – передбачена спеціальними законами України «Про Антимонопольний комітет України» та «Про Фонд державного майна України»; відповідно до неї Голова АКУ та Голова ФДМУ призначаються на посаду Президентом України за згодою Верховної ради України. Тобто в даному випадку норми останніх двох законів не відповідають Конституції України та іншим законодавчим актам. Загально відомо, що Конституція України має вищу юридичну силу. Верховенство конституційних норм поширюється на всі сфери державної діяльності, в тому числі і на законотворчий процес. Верховна Рада України, приймаючи закони, не має права допускати невідповідностей щодо будь-яких положень, прямо закріплених в Конституції України¹. Принцип верховенства Конституції України поширюється на всю територію України, а неухильне дотримання органами державної влади Конституції та законів України є запорукою стабільності та злагоди в державі. Крім того, слід зазначити, що закони України та інші нормативно-правові акти застосовуються лише у частині, що не суперечить Конституції України. Також слід зазначити, що Конституційний Суд України неодноразово вказував у своїх рішеннях, що повноваження Президента України та Верховної Ради України визначаються виключно Основним Законом України і не можуть бути розширені законом або іншим нормативно-правовим актом (зокрема, Рішення від 10.04.2003 р. N 7-рп/2003, від 25.12.2003 р. N 22-рп/2003, від 7.04.2004 р. N 9-рп/2004, від 16.05.2007 р. N 1-рп/2007, від 8.07.2008 р. N 14-рп/2008, від 2.10.2008 р. N 19-рп/2008, від 8.10.2008 р. N 21-рп/2008, від 7.07.2009 р. N 17-рп/2009; від 15.09.2009 р. N 21-рп/2009, від 17.12.2009 р. N 32-рп/2009, від 10.06.2010 р. N 16-рп/2010, від 13.06.2019 р. N 5-р/2019). А якщо Конституційний Суд виявляє невідповідність окремих положень законів нормам Конституції, вони мають бути змінені, до того ж закони мають відповідати Конституції України і прийматися на її основі.

У зв'язку з вищезазначеним, для вирішення ситуації яка склалась, а також з метою приведення Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та Закону України «Про Фонд державного майна України» у відповідність до положень пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України, рішень Конституційного Суду України, рекомендацій міжнародних експертів, слід внести зміни у статтю 9 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтю 7 Закону України «Про Фонд державного майна України», закріпивши в них норми, відповідно до яких Голова Антимонопольного комітету України та Голова Фонду державного майна України призначаються на посаду Верховною Радою України за поданням Прем'єр-міністра України. У такому випадку адміністративна процедура призначення голів даних центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом буде однаковою в усіх нормативно-правових актах України, а норми даних законів будуть відповідати нормам Конституції України.

УДК 346.2:347.724

ЩОДО СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ОДНІЄЇ ОСОБИ

І. О. Лехкодур

Для забезпечення ефективної діяльності товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю (далі – ТОВ та ТДВ) однієї особи важливе значення має питання судового захисту їх прав і законних інтересів, гарантованих Конституцією на законами України.

¹ Рішення Конституційного суду України №№ 7-зп/97, 3/00, 1/03, 28/09, 16/11, 3/14, 4/16, 6/16. URL: <https://ccu.gov.ua/en/node/17320>